

זה בורר פרק שלישי סנהדרין

בה.

עין משפט נר מצוה

יא ו א מיי פיי מהלכת
עדות הלכה ד סמנ
לאון רי טוש"ע י"מ סי'
לד טק"ף י'
יב ב ג מיי שם פ"ב
הלכה ד סמנ שם
טוש"ע שם טק"ף כה:
יג ד מיי שם הלכה ט
טוש"ע שם טק"ף לד
יטו טו טוש"ע י"ד סי' קטע טע"ו
טז ו טע"ו י"ח ס"ב:
כ ז מיי שם פ"י הל' ד
כח ט טוש"ע שם
טק"ף טז ועיין ב"מ:

רבינו חננאל

אימתי ובמה אינו אלא
לפרש דברי חכמים כו'
ושנין גבירא אגברא
קרימית כלומר מדברי ר'
יהושע ור' יוחנן אהא
מקשי על ימי רב חמא הני
סברי דאימתי לפרש רומי
סבר אימתי נמי לחלוק
הוא והתניא בבבאי דר'
יהודה חולק על החכמים
דתניא ר' יהודה אומר בזמן
שיש ליהן אומנות אחרת
היי אלו כשרין וזכאי בין
לפי שלא נתנה נזירות אלא
היא וכן שיש ליהן אומנות
שלא היא פסולין ושנינו
הוא דתניא ר' יוחאי איני
החכמים שנוהגין במשנתו
אלא ר' טרפון היא ור'
יהודה הוא ששונה אותו
בלשון חכמים לפי שהוא
אית ליה האי סבא דתניא
ר' יהודה אומר משום ר'
טרפון אין אחד מהן נזיר
לפי שלא נתנה נזירות אלא
להפלאה אבל ר' יהודה
דמתיני מפרש דברי
החכמים איני ורגיטין
בעירובין סוף פרק הלון
שכן ב' נזירות אמר רב
יהודה אמר שמואל הלכה
כה' יהודה דאמר בריא
בעירובי תחומין כו'
ואקשין עליה הלכתא
מכלל דלפניו והאמר
ריב"ל כל מקום שאמר ר'
יהודה אימתי ובמה אינו
אלא לפרש דברי חכמים
ומהיריגין ולא פליגי
והאמר רב חסדא חולקין
עליו תבירי על ר' יהודה
ואמרין גבירא אגברא קא
רמית כלומר מדברי רב
חסדא תורה דברי ר'
יהושע ושקלו וטרו בה
ומקשו ואימתי לפרש הוא
והתן אלו תן הפסולין
למשחק בקוביא. א"ר
יהודה אימתי בזמן שאין
לו אומנות אלא היא אבל
דמתיני ליה אי נזיר הוא
(והוא) [ואין] לאו נזיר הוא
לא משעבר נפשיה הכא
נמי כיון דלא ידע אי קני אי
לא קני לא גמר ומקני וזו
סבא דר' טרפון היא ושנה
ברביה דבריה בברי'
בלשון חכמים וברייתא
כילה ר' יהודה. והמלוה
ברבית לעדות
תרגמה רבא מלוה הבאה
לו ברבית ואפי' ליה עובר
ברבית ופסול לעדות: בר
בינינוס אסהדו עליה
חד אמר קמאי דידי

לאמר התם האי מאן דמקבל זוזי מתצריה למזבין ליה חמרא ופסע
ולא זבין משלם כדלוי אפרומוה דזולשפטו וקאמר התם דלסמכתא
היא כו' עד דמקשה הש"ס מאי שנא מאס אוזיר ולא אעביד אשלים
זמיטבא ומשני התם גבי אס אוזיר ולא אעביד אשלים זמיטבא
משום דהוי זידו לא הויה אסמכתא
אלמא דלא הויה זידו הוי טפי
אסמכתא ממה שהוה זידו על כן
נראה לר"ת לפרש הכי כל כי האי
גוונא לאו אסמכתא היא דלא הויה
אסמכתא אלא היכא שאלן יכול
להרויח כגון משלם שטריו וכו' דגט
פשוט (ב"ב דף קס"ה). אבל הכא לא
הויה אסמכתא משום דכיון דשניס
הס כל אחד ואחד מקני לתצריה מגו
דאי מרווח צעי איסו למקני צההיא
הנאה גמר ומקני לתצריה ולפי זה כל
שידוכין לא הויה אסמכתא משום
דכל חד וחד צעי ולקני גמר נמי
ומקני ומיחו קשה על פי ר"ת שהרי
צפרק הוצב (ב"ב דף קמ"ג וס"ג) אמרינן
הנותן עירצון לתצרו ואמר לו אס
אני חוזר צי עירצוני מחול לך והלא
אומר אס אני חוזר צי אכפול לך
עירצון נתקיימו התנאים דברי רבי
יוסי ומסיק התם לצסוף אליבא דר'
יהודה דהויה אסמכתא ולא קניא
אלמא אפי' גביס תשיב אסמכתא
ולא אמרינן מגו ט' דאי צעי קנין
העירצון אס חזירו חוזר צו מקנה
נמי כנגד העירצון לתצרו כשהוה
חוזר צו ועוד משמע לקמן גבי
נריכותות דמפריחי יוניס דהיכא
שהוה סבור דזידו להרויח הויה
אסמכתא צעלמא טפי כדפירש רש"י
על כן נראה לר"י עיקר כפירוש רש"י
ואי קניא לו מהיכא דלחזו נשך
כדפירש לעיל תריץ הכי שאני התם
דודאי דבר שהוא זידו ממש לגמרי
כגון אס אוזיר ולא אעביד אשלים
זמיטבא דהתם זידו לעשות ולא
גויס נמי סבור הוא שכן הפסיד
חזירו אס לא ישלים תנאו כמו אס
ישלם אסמכתא וצההיא ודאי גמר
ומקני ולא תשיב אסמכתא ואומר
צצבו עלי לשלם ודאי מן הדין מה
שזידי לעשות ולא עשימי אבל היכא
דגויס אש"ג דהוי זידו ממש לגמרי
כגון אס אוזיר ולא אעביד אשלים
אלפא זוזי מכל מקום כיון דגויס ודאי
הוי גוונא דמתנה לשלם אלף זוז
צצביל קרקע אחת ודאי תשיב

אימתי ובמה. אימתי כגון דמתנינן דהכא או צמה דצריס אמוריס:
גבירא אגברא. דרבי יהושע צן לוי ארמי צר חמא רמי צר חמא
סבר אימתי דרבי יהודה לחלוק צא: ההיא דרבי יהודה היא משום
רבי טרפון. לעולם אימתי לפרש הוא ורצנן דמתנינן לא פליגי
עליה ומתניתא דקתני צין שיש לו
כו' דמשמע טעמא משום אסמכתא
ר' יהודה גופיה אמרה משמיה דרבי
טרפון ופליגי ארצנן דמתנינן
דטעמיהו משום יאצו וצמתנינן
ר' יהודה מילתיהו דרצנן קא מפרש:
אין אחד מהן נזיר. שנים יושצין
ואחד עובר זה אומר פלוני העובר
נזיר הוא זה אומר אינו נזיר ואמר
אחד הריני נזיר אס כמותו הוא
שהוה נזיר ותצרו אומר הריני נזיר
אס כמותו הוא שאינו נזיר ושניהס
מתכוונין לניירות ומלא כחד מהס
ואמר רבי טרפון יכול אחד מהן נזיר
שעל הספק אמר דלריי חמילה ואין
זו הפלאה דכי יפליא איש (ויקרא כו)
יפרש משמע. אלמא לר' טרפון דכי
תלי תנאה צמדי דלאו צדיה ולא
ידע לה אפילו הכי הויה אסמכתא
ולא אמרינן מספיקא גמר ואקני:
לוח צריבים פסול לעדות. דקיי"ל
(ב"ב דף ע"ה): המלוה והלוה עוברין
בלא תעשה וכוין דחימוד ממון
מעצרו על דת הוה לר' כרשע דחמס
דעובר נמי על לא תעשה מפני
חימוד ממון: מלוה הכאה צריבים.
ומשמע אחריויהו: צר צניסוס
אזויף. הלוה: והוה ליה. האי סהלא
לגמרא לומר כן דע"ל דלא
מוקני. אבל קשה לי מניל
להגמרא לומר כן דע"ל דלא
כריב"ל ור"י דקיי"ל אימתי
לפרש ר' יצ"ל הירבואה
צדיקין על ההכרח דמתני'
קני דעסקיס ציבוטו קני
עולס סבר דלסמכתא קני
ולו אי מני משחק בקוביא
ס"ד דהוה לא הוה אסמכתא
דלון צידו בלא וצמ ומקני
אבל מפריחי יוניס דלמנ
צקאס תליא מלתא הוה
אסמכתא ולי מנא תעריחי
יוניס הי"א דמשחקי בקוביא
דלמנ קיס לי צנפא' והוה
אסמכתא. אמר זה ראימי
צמ' ה"ר' דמנב דעביה
אולס סוניה ו' רמיני ז'ל
חמא משום דלהך מ"ד
דמפריחי יוניס ודאי קאי
לרמיני' דאי סריבא ליה
כר"ש משום דלון עוסקין
ציבוטו של עולס הי"א
משחק בקוביא ותמני ל"ל
אבל לעני' דקשה כ"ל דהא
מ"מ הירבואה סבר גופא
דעסקיס ציבוטו של עולס
דכשר ולא מפסול משום
אסמכתא:

תורה אור השלם

1. לא תשא שמע שוא
אל תשת ידך עם רשע
להיות עד חקמי.
שמות כב א

גליון הש"ס

גמ' וצריבא וכו' התם
הוא דלא גמר ומקני. לפי'
י"ל דהך מ"ד ס"ל כרמיני'
לדליל דלמתי דרבי לחלוק
וס"ל למ"ק דפסולין משום
דהוי אסמכתא ולא גמר
ומקני. אבל קשה לי מניל
להגמרא לומר כן דע"ל דלא
כריב"ל ור"י דקיי"ל אימתי
לפרש ר' יצ"ל הירבואה
צדיקין על ההכרח דמתני'
קני דעסקיס ציבוטו קני
עולס סבר דלסמכתא קני
ולו אי מני משחק בקוביא
ס"ד דהוה לא הוה אסמכתא
דלון צידו בלא וצמ ומקני
אבל מפריחי יוניס דלמנ
צקאס תליא מלתא הוה
אסמכתא ולי מנא תעריחי
יוניס הי"א דמשחקי בקוביא
דלמנ קיס לי צנפא' והוה
אסמכתא. אמר זה ראימי
צמ' ה"ר' דמנב דעביה
אולס סוניה ו' רמיני ז'ל
חמא משום דלהך מ"ד
דמפריחי יוניס ודאי קאי
לרמיני' דאי סריבא ליה
כר"ש משום דלון עוסקין
ציבוטו של עולס הי"א
משחק בקוביא ותמני ל"ל
אבל לעני' דקשה כ"ל דהא
מ"מ הירבואה סבר גופא
דעסקיס ציבוטו של עולס
דכשר ולא מפסול משום
אסמכתא:

לעני רש"י

אשתלויין [אשתלויין].
עוף פיתיון.

מוסף רש"י

לעולם אין אחד וכו'
נזיר. שנים שזי ועינין וכן
אחד לפניהם ואמר אחד
הריני מיר שזה סבא אללל
נזיר הוא, וזכור אמר הכיני
מיר שאני מיר, וצנפון
מלא כחד מהן, אין אחד
מהן מיר, לפי שלא נתנה
ניירות ליהו מיר כתיבה
וצנפון אלל כהפלאה ודאי
מפושט (תרגום י' ובש"י)
ערוובין (נדרים י"ח) דלא
סמכא דמתיבו ממש לשם
ניירות אלל מלו ניירותו צוה
שנא ענכין ולא היה פיו וכו'
רשע, שהרי מורה פסלה קרוב לעדות (ע"ל טו). ואין אדם משיב עצמו רשע. אין אדם נפסל לעדות כהוא שם רשע, ולא דק"ל הולאת פי' כהוא שם רשע, כלל לקמא ולעולם מלקות
וליסל לא (ביבמות כה).